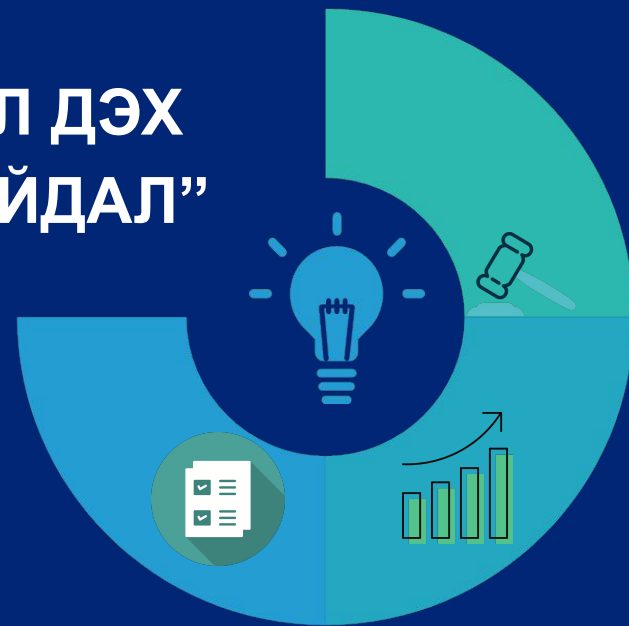

“ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭХ ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ”

С.ОДОНТУЯА

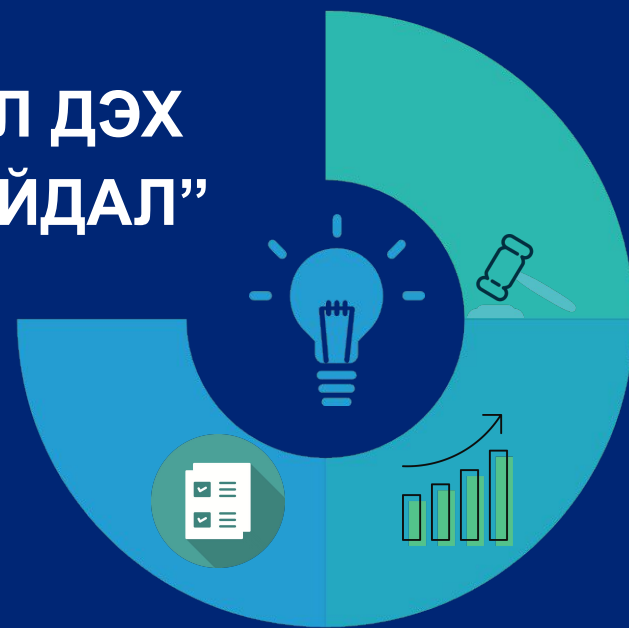
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

2023.06.12

“ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭХ ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДАЛ”

С.ОДОНТУЯА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

2023.06.12

АГУУЛГА

1

ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

3

ТӨРӨӨС ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ
ДЭМЖИХЭД ЧИГЛЭСЭН БОДЛОГО,
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

2

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХАРИЛЦАА,
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

4

ЦААШИД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
АРГА ХЭМЖЭЭ

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН АСУУДЛААРХ ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ КОНВЕНЦ, ХУУЛЬ ТОГТООМЖ

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДТЭЙ ХОЛБОГДОЛТОЙ ХУУЛЬ

1. Монгол Улсын Үндсэн хууль
2. Хөдөлмөрийн тухай хууль
3. Монгол Улсын хүний эрхийн үндэсний комиссын тухай хууль
4. Төрийн албаны тухай хууль
5. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хууль
6. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль
7. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль
8. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль
9. Сонгуулийн тухай хууль

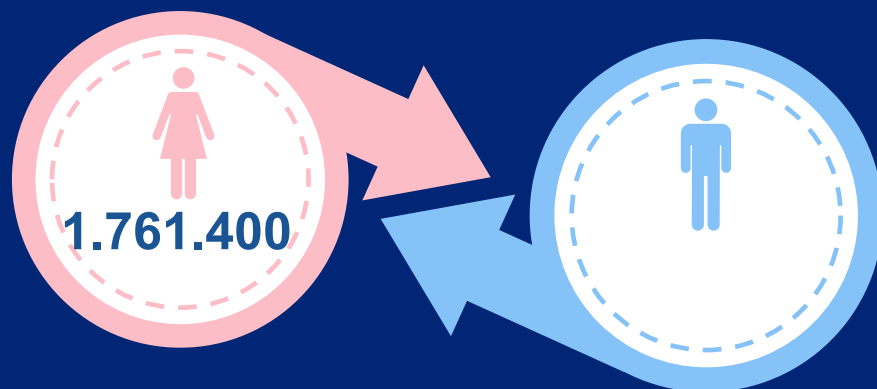

ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ КОНВЕНЦУУД

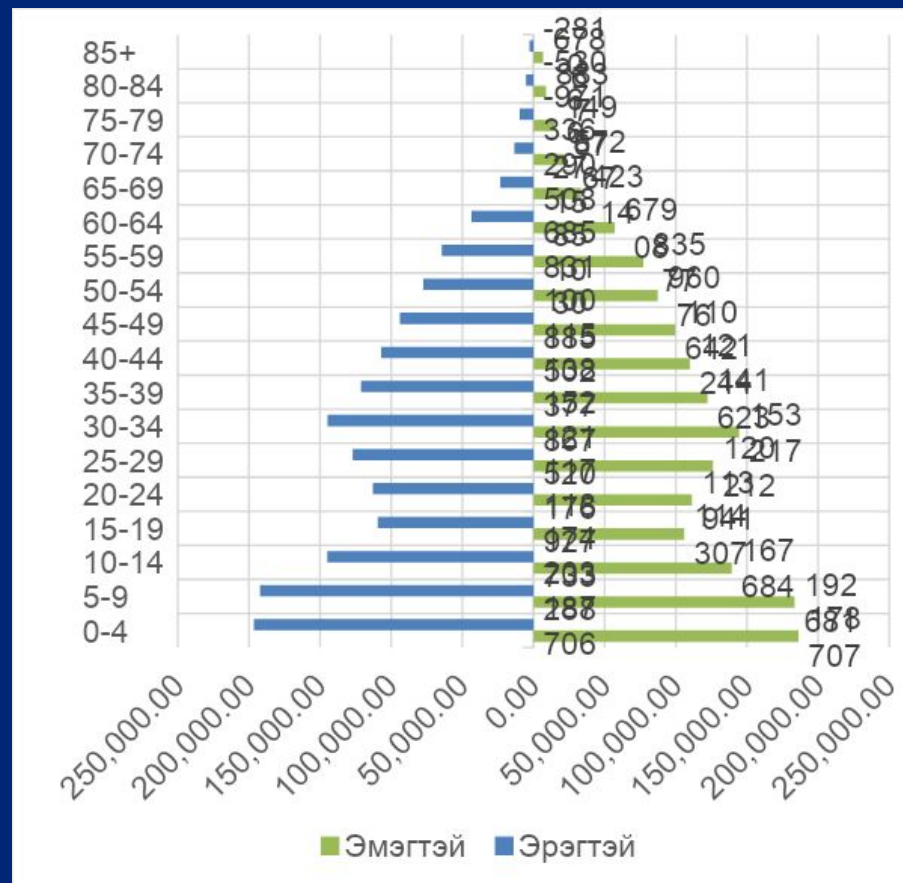
1. Хүний эрхийн түгээмэд тунхаглал
2. Алагчилахгүй байх (ажмил мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлт) тухай олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 111 дүгээр конвенц
3. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц
4. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенц
5. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенцийн 20 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт оруулсан нэмэлт өөрчлөлт
6. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенцийн нэмэлт протокол
7. Монгол Улсын олон улсын гэрээ – эмэгтэйчүүдийн улс төрийн эрхийн тухай конвенц
8. Монгол Улсын олон улсын гэрээ – тэгш шан хөлс олгох тухай олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 100 дугаар конвенц
9. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай НҮБ-ын конвенц
10. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцийн нэмэлт протокол
11. Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилсан сэргийлэх, таслан зогсоох
12. Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, шийтгэх тухай протокол, 2008

МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН
БАЙДЛААР

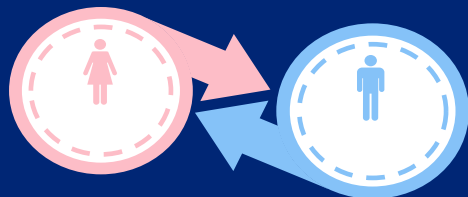
3.457.548

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2022ОН

3 457 548

Нийт хүн амын

50.9%

49.1%

Дундаж наслалт

Эмэгтэй - 76.4%

Эрэгтэй - 67.5%

Ажиллагчид

Эмэгтэй - 46.7%

Эрэгтэй - 53.3%

**Ажиллах хүчнээс гадуурх
хүн ам**

Эмэгтэй - 61.6%

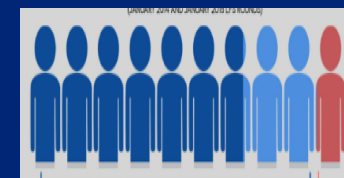
Эрэгтэй - 38.4%

Өрх толгойлсон

**Ганц бие эх - 66.6 мянга
18 хүртэлх насны хүүхэдтэй - 32.0**

мянга

**Ажиллах хүчний оролцооны
түвшин**

Эмэгтэй - 51.5%

Эрэгтэй - 66.4%

НДС-нд тайлан өгдөг аж ахуйн нэгж, байгууллага /2023-04/	Үүнээс:		Тодорхойгүй
	Эрэгтэй удирдлагатай	Эмэгтэй удирдлагатай	
55432	29898 /54%/	22282 /40.2%/	3252 /5.7%/

Ажилтны тоо	Эрэгтэй удирдлагатай	Эмэгтэй удирдлагатай
0-9	80.9%	85.2%
10-49	15.5%	12.6%
50-199	2.9%	1.8%
200 түүнээс дээш	0.6%	0.4%

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ, САЛБАРААР

Эмэгтэй ажиллагчдын эзлэх хувь:

- Эрүүл мэндийн салбарын нийт ажиллагчдын 83 хувь
- Боловсролын салбарт 80 хувь
- Зочид буудал, зоогийн газар, нийтийн хоолны салбарт 73 хувь
- Санхүү, даатгалын салбарт 68 хувь
- Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаанд 60 хувь
- Худалдаа салбарт 55 хувь
- Хөдөө аж ахуй 22,5 хувь
- Аж үйлдвэр барилгын салбар 14 хувь
- Үйлчилгээний салбарт 63.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД БАРИМТАЛСАН ЗАРЧИМ

Хамгаалах, хориглох ба эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зарчмын тэнцвэрийг хангах

Ажилгүйдлээс хамгаалах, ажлын байрыг хадгалахад чиглэсэн хамгаалалтын зохицуулалтуудыг оновчтой болгосон
Ажлын уян хатан нөхцөл, зохицуулалт: Бүтэн бус цагаар, зайнаас, гэрээсээ ажиллах, хөдөлмөр эрхлэлтийн уян хатан нөхцлөөр ажиллах боломжийг бүрдүүлж, эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих

Гэр бүлийн үүрэг хариуцлагыг хуваалцах

Эцгийн чөлөөг шинээр хуульчилсан
3 хүртэл насны хүүхэдтэй эх төдийгүй эцэг нь хүүхэд асрах чөлөө авах эрхтэй болсон

Хөдөлмөрийн зах зээлд тэгш оролцох боломжийг бүрдүүлэх

Хөдөлмөрийн хүрээнд шууд ба шууд бус ялгаварлан гадуурхалтаас сэргийлэх
Ажлын байрны дарамтаас сэргийлэх
Адил хөдөлмөрт ижил цалин хөлс олгох зарчмыг хэрэгжүүлэх

- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй ажилтныг өөрөө зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд илүү цагаар, шөнийн цагаар, албан томилолтоор ажиллуулахыг хориглоно. (1999 оны хуульд жирэмсэн эмэгтэй, найм хүртэлх насны хүүхэдтэй эх, 16 хүртэлх насны хүүхэдтэй ганц бие эхийг өөрөө зөвшөөрөөгүй тохиолдолд шөнийн буюу илүү цагаар, түүнчлэн албан томилолтоор ажиллуулахыг хориглож байсан)
- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй, эсхүл 16 хүртэлх насны байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажилтан өөрөө зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд нийтээр амрах баярын болон долоо хоног бүрийн амралтын өдөр ажиллуулахыг хориглоно.
- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй эх /ганц бие эцэг/-ийн хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг ажил олгогчийн санаачилгаар цуцлахыг хориглоно.

ЦАЛИН ХӨЛСНИЙ ХЭМЖЭЭГ ТОГТООХ ЗАРЧИМ

- **Ижил Үнэлэмжтэй Ажил Үүрэг Гүйцэтгэж Байгаа Ажилтны Цалин Хөлсний Хэмжээ Адил Байх;**
- Хүн Амын Амьжиргааны Өртгийн Өөрчлөлт, Инфляцын Түвшнийг Харгалзах;
- Ажилтны Ур Чадварын Түвшин, Гүйцэтгэл, Хөдөлмөрийн Бүтээмжтэй Уялдуулсан Байх;
- **Хүйсээр Болон Бусад Үндэслэлээр Ялгаварлан Гадуурхахгүй Байх;**
- Цалин Хөлсийг Тооцох Аргачлал Ил Тод, Ойлгомжтой Байх.

85.3 мянга
/давхардсан тоогоор/

Хамрагдсан иргэд

ХӨТӨЛБӨРҮҮД

46.8 ТЭРБУМ

Зарцуулсан хөрөнгө

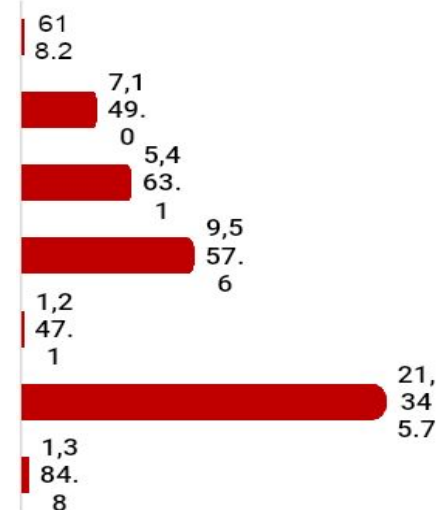
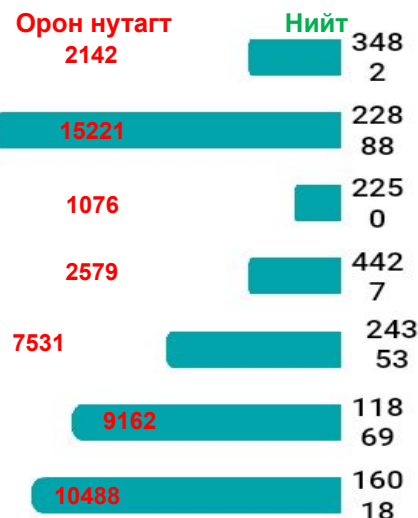
(сая.төгөөр)

42.8 МЯНГАН АЖЛЫН БАЙР БИЙ
БОЛГОЖ ХАДГАЛСАН

Байнгын
7.9
мянга

Түр
27.3
мянга

Цагийн
7.6
мянга

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, Ажил олгогчийн захиалгад нийцүүлэн 32.3 мянган иргэнийг ажлын байранд зуучиллаа.

2023 онд нэмэлтээр “Хохирогчийг ажлын байраар хангах, мэргэжлийн сургалтад хамруулах үйлчилгээ”-г хэрэгжүүлэхээр баталсан.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ТАМГЫН ГАЗАР

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ
ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН
ТАНХИМ

ОЛОН УЛСЫН
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН
ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН
ХОЛБОО

The Asia Foundation
АЗИЙН САН

ЖДҮХС-ийн зээл /2009-2020 он/

ОН	Зээлд хамрагдсан төсөл			Олгогдсо н зээлийн дүн Тэрбум ₮
	Дэд хороо /орон нутгийн төсөл/	Хороо /бүс ийн төсөл /	Нийт төсөл	
2009 онд	1604	34	1638	38.6
2010 онд	1523	84	1607	40.0
2011 онд	1526	242	1768	315.1
2012 онд	68	36	104	25.6
2013 онд	454	84	538	72.0
2014 онд	583	345	928	143.8
2015 онд	251	147	398	60.3
2016 онд	23	165	188	80.0
2017 онд	-	154	154	49.8
2018 онд	-	212	212	96.4
2019 онд	306	145	451	47.4
2020 онд	156	93	249	22.8
Нийт	6494	1741	8235	991.84

ЖДҮХС-ийн ЗЭЭЛ САЛБАРААР /2009-2020/

Ангилал	2019	2020
ЖДҮ эрхлэгчийн тоо	62263	63131
Үүнээс: эмэгтэй бизнесийн тоо	42338	42929
Нийт төслийн тоо	451	249
Нийт санхүүжилт	47,4 тэр. төг	22,8 тэр. төг
Үүнээс:		
Эмэгтэй бизнест зээл олгосон төслийн тоо	234	107
Эмэгтэй бизнест зээл олгосон санхүүжилт	37,4 тэр. төг	9,7 тэр.төг

2022 оны зээлийн эргэн төлөлтийн орлогод үндэслэн **21.0** тэрбум төгрөг

- 21 аймагт тус бүр 500,0 сая буюу нийт 10.5 тэрбум төгрөг,
- нийслэлд 10,5 тэрбум төгрөг

НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ

Нийгмийн даатгалын статистик мэдээ			
Нийгмийн даатгалд хамрагдсан даатгуулагчийн тоо			
Д/д	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй
1	1,069,628	521,300	548,328
Сайн дураар даатгуулагчдын тоо			
1	156,328	55,404	100,924
Албан журмын даатгуулагчдын тоо			
1	913,090	465,686	447,404
Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо			
1	474,636	170,799	303,837
Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэмж авагчдын тоо			
1	234,969	77,064	157,905
Үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо			
1	4,031	2,900	1,131
Үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэмж авагчдын тоо			
1	3,228	2,413	815
Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас тэтгэмж авагч болон сургалтын зардал гаргуулсан хүний тоо			
1	30,516	15,559	14,957
2022 оны жилийн эцсийн мэдээгээр			

ЦААШИД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

АРГА ХЭМЖЭЭ 1: ЖЕНДЭРИЙН ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ, ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЭРХ МЭДЛИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХЭЭР ДЭВШҮҮЛСЭН БОДЛОГО, ШИЙДВЭР ХУУЛИЙГ ҮР ДҮНТЭЙ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ.

“АРГА ХЭМЖЭЭ 2: ӨСВӨР НАСНЫ ОХИД, ЗАЛУУЧУУДЫН БЭЛГИЙН БОЛОН НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ, ОДООГИЙН БОЛОВСРОЛ ОЛГОЖ БУЙ АРГА БАРИЛЫГ ӨӨРЧИЛЖ ШИНЭ ШАТАНД ГАРГАХ.

АРГА ХЭМЖЭЭ 3: ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮД ӨӨРИЙН ХҮЧ ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ ЗАМААР ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ НӨХЦӨЛИЙГ БИЙ БОЛГОХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 4: ЖЕНДЭРТ СУУРИЛСАН ХҮЧИРХИЙЛЛИЙГ ТАСЛАН ЗОГСООЖ, ХҮЧИРХИЙЛЭЛД ӨРТӨГСДӨД ҮР ДҮНТЭЙ ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ, ЯЛАНГУЯА ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ ХҮЧИРХИЙЛЛЭЭС УРЬДЧИЛСАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ӨРГӨН ХҮРЭЭГЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 5: ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР БҮРТ ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙГ ДЭМЖИХ БОДЛОГО, ЗОРИЛТОТ ХӨТӨЛБӨР БОЛОВСРУУЛЖ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 6: ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙГ ДЭМЖИХ САНХҮҮЖИЛТ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 7: ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧ” ГЭСЭН НЭР ТОМЬЁОЛЛЫГ ТОДОРХОЙ БОЛГОХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 8: ХҮҮХДИЙН ЯСЛИ, ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ, ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ӨРГӨЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 9: БОДЛОГЫН ШИЙДВЭР, ХӨТӨЛБӨР, ТӨСЛҮҮДИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХҮЙСЭЭР АНГИЛСАН МЭДЭЭЛЛИЙН САНГ БИЙ БОЛГОХ, ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙН БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХ, ХОЛБОГДОХ СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЛИЙГ БИЙ БОЛГОХ

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

“Эмэгтэйчүүд улс нийгэмдээ хөдөлмөр эрхэлж баялаг бүтээхийн зэрэгцээ гэр бүлээ асран хамгаалж, үр хүүхдээ өсгөн хүмүүжүүлж, улсын болон өрхийн эдийн засагт ихээхэн хувь нэмэр оруулсаар ирсэн...”

АГУУЛГА

1

ХУУЛЬ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

3

ТӨРӨӨС ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ
ДЭМЖИХЭД ЧИГЛЭСЭН БОДЛОГО,
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

2

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХАРИЛЦАА,
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ

4

ЦААШИД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
АРГА ХЭМЖЭЭ

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН АСУУДЛААРХ ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ КОНВЕНЦ, ХУУЛЬ ТОГТООМЖ

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДТЭЙ ХОЛБОГДОЛТОЙ ХУУЛЬ

1. Монгол Улсын Үндсэн хууль
2. Хөдөлмөрийн тухай хууль
3. Монгол Улсын хүний эрхийн үндэсний комиссын тухай хууль
4. Төрийн албаны тухай хууль
5. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хууль
6. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль
7. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль
8. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль
9. Сонгуулийн тухай хууль

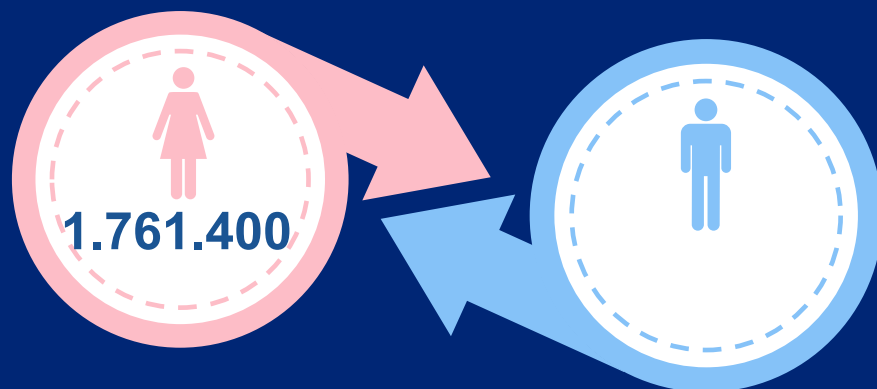

ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ КОНВЕНЦУУД

1. Хүний эрхийн түгээмэд тунхаглал
2. Алагчилахгүй байх (ажмил мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлт) тухай олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 111 дүгээр конвенц
3. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц
4. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенц
5. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенцийн 20 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт оруулсан нэмэлт өөрчлөлт
6. Эмэгтэйчүүдийг алагчилах бүх хэлбэрийг устгах тухай конвенцийн нэмэлт протокол
7. Монгол Улсын олон улсын гэрээ – эмэгтэйчүүдийн улс төрийн эрхийн тухай конвенц
8. Монгол Улсын олон улсын гэрээ – тэгш шан хөлс олгох тухай олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 100 дугаар конвенц
9. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай НҮБ-ын конвенц
10. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцийн нэмэлт протокол
11. Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилсан сэргийлэх, таслан зогсоох
12. Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, шийтгэх тухай протокол, 2008

МОНГОЛ УЛСАД ОРШИН СУУГАА ИРГЭД, 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН
БАЙДЛААР

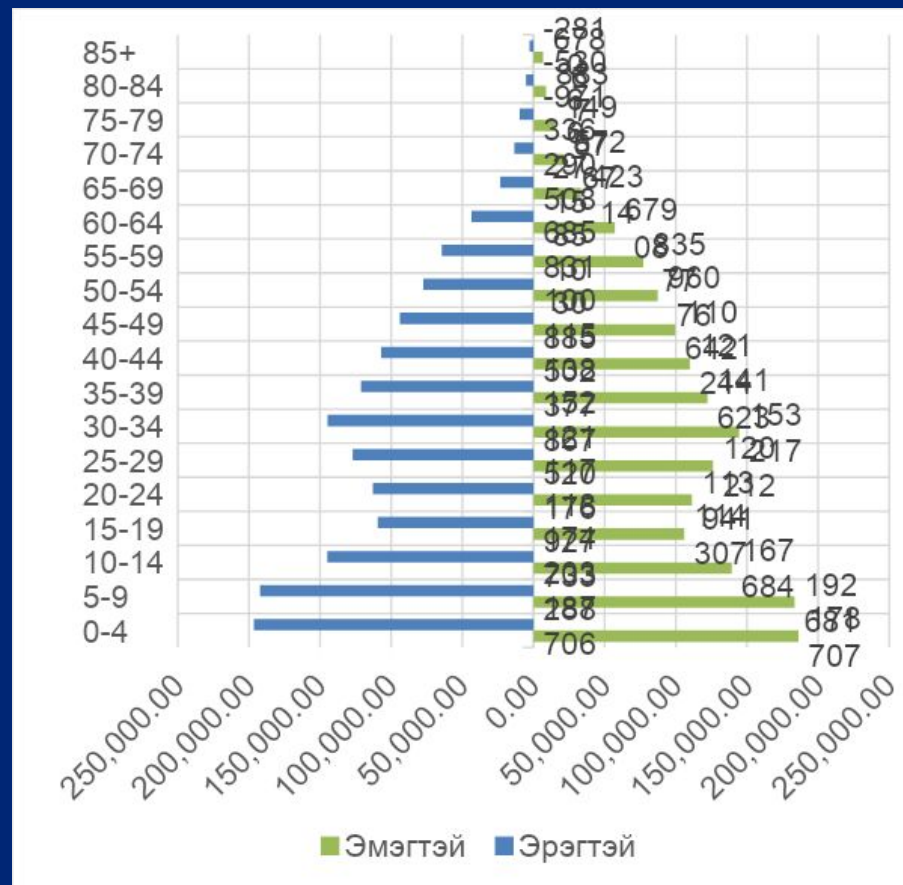
3.457.548

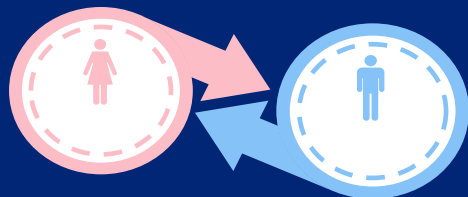
50.9
хувь

49.1
хувь

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН НАС, ХҮЙСИЙН СУВАРГА, 2022ОН

3 457 548

Нийт хүн амын

50.9%

49.1%

Дундаж наслалт

Эмэгтэй - 76.4%

Эрэгтэй - 67.5%

Ажиллагчид

Эмэгтэй - 46.7%

Эрэгтэй - 53.3%

**Ажиллах хүчнээс гадуурх
хүн ам**

Эмэгтэй - 61.6%

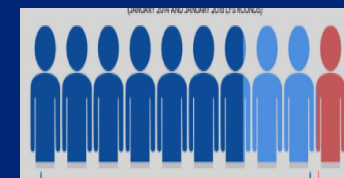
Эрэгтэй - 38.4%

Өрх толгойлсон

**Ганц бие эх - 66.6 мянга
18 хүртэлх насны хүүхэдтэй - 32.0**

мянга

**Ажиллах хүчний оролцооны
түвшин**

Эмэгтэй - 51.5%

Эрэгтэй - 66.4%

НДС-нд тайлан өгдөг аж ахуйн нэгж, байгууллага /2023-04/	Үүнээс:		Тодорхойгүй
	Эрэгтэй удирдлагатай	Эмэгтэй удирдлагатай	
55432	29898 /54%/	22282 /40.2%/	3252 /5.7%/

Ажилтны тоо	Эрэгтэй удирдлагатай	Эмэгтэй удирдлагатай
0-9	80.9%	85.2%
10-49	15.5%	12.6%
50-199	2.9%	1.8%
200 түүнээс дээш	0.6%	0.4%

ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ, САЛБАРААР

Эмэгтэй ажиллагчдын эзлэх хувь:

- Эрүүл мэндийн салбарын нийт ажиллагчдын 83 хувь
- Боловсролын салбарт 80 хувь
- Зочид буудал, зоогийн газар, нийтийн хоолны салбарт 73 хувь
- Санхүү, даатгалын салбарт 68 хувь
- Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаанд 60 хувь
- Худалдаа салбарт 55 хувь
- Хөдөө аж ахуй 22,5 хувь
- Аж үйлдвэр барилгын салбар 14 хувь
- Үйлчилгээний салбарт 63.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД БАРИМТАЛСАН ЗАРЧИМ

Хамгаалах, хориглох ба эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зарчмын тэнцвэрийг хангах

Ажилгүйдлээс хамгаалах, ажлын байрыг хадгалахад чиглэсэн хамгаалалтын зохицуулалтуудыг оновчтой болгосон
Ажлын уян хатан нөхцөл, зохицуулалт: Бүтэн бус цагаар, зайнаас, гэрээсээ ажиллах, хөдөлмөр эрхлэлтийн уян хатан нөхцлөөр ажиллах боломжийг бүрдүүлж, эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих

Гэр бүлийн үүрэг хариуцлагыг хуваалцах

Эцгийн чөлөөг шинээр хуульчилсан
3 хүртэл насны хүүхэдтэй эх төдийгүй эцэг нь хүүхэд асрах чөлөө авах эрхтэй болсон

Хөдөлмөрийн зах зээлд тэгш оролцох боломжийг бүрдүүлэх

Хөдөлмөрийн хүрээнд шууд ба шууд бус ялгаварлан гадуурхалтаас сэргийлэх
Ажлын байрны дарамтаас сэргийлэх
Адил хөдөлмөрт ижил цалин хөлс олгох зарчмыг хэрэгжүүлэх

- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй ажилтныг өөрөө зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд илүү цагаар, шөнийн цагаар, албан томилолтоор ажиллуулахыг хориглоно. (1999 оны хуульд жирэмсэн эмэгтэй, найм хүртэлх насны хүүхэдтэй эх, 16 хүртэлх насны хүүхэдтэй ганц бие эхийг өөрөө зөвшөөрөөгүй тохиолдолд шөнийн буюу илүү цагаар, түүнчлэн албан томилолтоор ажиллуулахыг хориглож байсан)
- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй, эсхүл 16 хүртэлх насны байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажилтан өөрөө зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд нийтээр амрах баярын болон долоо хоног бүрийн амралтын өдөр ажиллуулахыг хориглоно.
- Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй эх /ганц бие эцэг/-ийн хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг ажил олгогчийн санаачилгаар цуцлахыг хориглоно.

ЦАЛИН ХӨЛСНИЙ ХЭМЖЭЭГ ТОГТООХ ЗАРЧИМ

- **Ижил Үнэлэмжтэй Ажил Үүрэг Гүйцэтгэж Байгаа Ажилтны Цалин Хөлсний Хэмжээ Адил Байх;**
- Хүн Амын Амьжиргааны Өртгийн Өөрчлөлт, Инфляцын Түвшнийг Харгалзах;
- Ажилтны Ур Чадварын Түвшин, Гүйцэтгэл, Хөдөлмөрийн Бүтээмжтэй Уялдуулсан Байх;
- **Хүйсээр Болон Бусад Үндэслэлээр Ялгаварлан Гадуурхахгүй Байх;**
- Цалин Хөлсийг Тооцох Аргачлал Ил Тод, Ойлгомжтой Байх.

85.3 мянга
/давхардсан тоогоор/

Хамрагдсан иргэд

ХӨТӨЛБӨРҮҮД

46.8 ТЭРБУМ

Зарцуулсан хөрөнгө

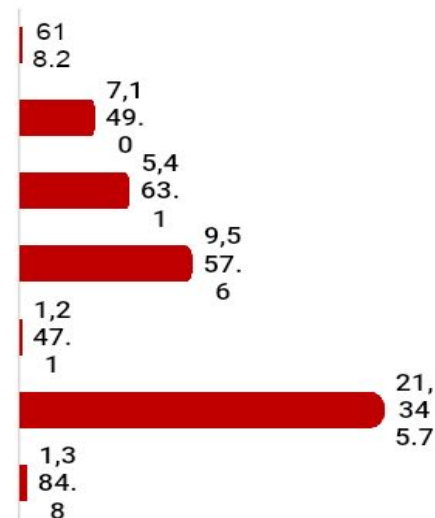
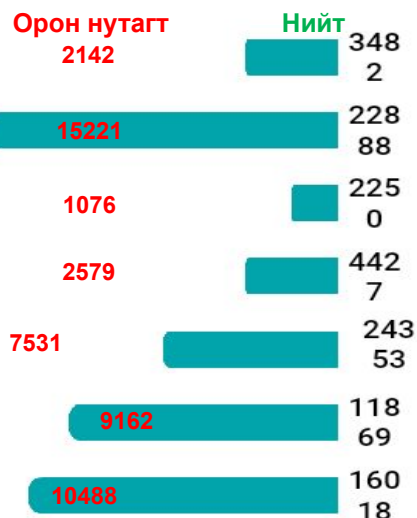
(сая.төгөөр)

42.8 МЯНГАН АЖЛЫН БАЙР БИЙ
БОЛГОЖ ХАДГАЛСАН

Байнгын
7.9
мянга

Түр
27.3
мянга

Цагийн
7.6
мянга

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, Ажил олгогчийн захиалгад нийцүүлэн 32.3 мянган иргэнийг ажлын байранд зуучиллаа.

2023 онд нэмэлтээр “Хохирогчийг ажлын байраар хангах, мэргэжлийн сургалтад хамруулах үйлчилгээ”-г хэрэгжүүлэхээр баталсан.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ТАМГЫН ГАЗАР

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ
ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН
ТАНХИМ

ОЛОН УЛСЫН
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН
ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН
ХОЛБОО

The Asia Foundation
АЗИЙН САН

ЖДҮХС-ийн зээл /2009-2020 он/

ОН	Зээлд хамрагдсан төсөл			Олгогдсо н зээлийн дүн Тэрбум ₮
	Дэд хороо /орон нутгийн төсөл/	Хороо /бүс ийн төсөл /	Нийт төсөл	
2009 онд	1604	34	1638	38.6
2010 онд	1523	84	1607	40.0
2011 онд	1526	242	1768	315.1
2012 онд	68	36	104	25.6
2013 онд	454	84	538	72.0
2014 онд	583	345	928	143.8
2015 онд	251	147	398	60.3
2016 онд	23	165	188	80.0
2017 онд	-	154	154	49.8
2018 онд	-	212	212	96.4
2019 онд	306	145	451	47.4
2020 онд	156	93	249	22.8
Нийт	6494	1741	8235	991.84

ЖДҮХС-ийн ЗЭЭЛ САЛБАРААР /2009-2020/

Ангилал	2019	2020
ЖДҮ эрхлэгчийн тоо	62263	63131
Үүнээс: эмэгтэй бизнесийн тоо	42338	42929
Нийт төслийн тоо	451	249
Нийт санхүүжилт	47,4 тэр. төг	22,8 тэр. төг
Үүнээс:		
Эмэгтэй бизнест зээл олгосон төслийн тоо	234	107
Эмэгтэй бизнест зээл олгосон санхүүжилт	37,4 тэр. төг	9,7 тэр.төг

2022 оны зээлийн эргэн төлөлтийн орлогод үндэслэн **21.0** тэрбум төгрөг

- 21 аймагт тус бүр 500,0 сая буюу нийт 10.5 тэрбум төгрөг,
- нийслэлд 10,5 тэрбум төгрөг

НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ

Нийгмийн даатгалын статистик мэдээ			
Нийгмийн даатгалд хамрагдсан даатгуулагчийн тоо			
Д/д	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй
1	1,069,628	521,300	548,328
Сайн дураар даатгуулагчдын тоо			
1	156,328	55,404	100,924
Албан журмын даатгуулагчдын тоо			
1	913,090	465,686	447,404
Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо			
1	474,636	170,799	303,837
Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэмж авагчдын тоо			
1	234,969	77,064	157,905
Үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчдын тоо			
1	4,031	2,900	1,131
Үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэмж авагчдын тоо			
1	3,228	2,413	815
Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас тэтгэмж авагч болон сургалтын зардал гаргуулсан хүний тоо			
1	30,516	15,559	14,957
2022 оны жилийн эцсийн мэдээгээр			

ЦААШИД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

АРГА ХЭМЖЭЭ 1: ЖЕНДЭРИЙН ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ, ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЭРХ МЭДЛИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХЭЭР ДЭВШҮҮЛСЭН БОДЛОГО, ШИЙДВЭР ХУУЛИЙГ ҮР ДҮНТЭЙ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ.

“АРГА ХЭМЖЭЭ 2: ӨСВӨР НАСНЫ ОХИД, ЗАЛУУЧУУДЫН БЭЛГИЙН БОЛОН НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ, ОДООГИЙН БОЛОВСРОЛ ОЛГОЖ БУЙ АРГА БАРИЛЫГ ӨӨРЧИЛЖ ШИНЭ ШАТАНД ГАРГАХ.

АРГА ХЭМЖЭЭ 3: ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮД ӨӨРИЙН ХҮЧ ЧАДВАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ ЗАМААР ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ НӨХЦӨЛИЙГ БИЙ БОЛГОХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 4: ЖЕНДЭРТ СУУРИЛСАН ХҮЧИРХИЙЛЛИЙГ ТАСЛАН ЗОГСООЖ, ХҮЧИРХИЙЛЭЛД ӨРТӨГСДӨД ҮР ДҮНТЭЙ ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ, ЯЛАНГУЯА ОХИД ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙГ ХҮЧИРХИЙЛЛЭЭС УРЬДЧИЛСАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ӨРГӨН ХҮРЭЭГЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 5: ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР БҮРТ ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙГ ДЭМЖИХ БОДЛОГО, ЗОРИЛТОТ ХӨТӨЛБӨР БОЛОВСРУУЛЖ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 6: ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙГ ДЭМЖИХ САНХҮҮЖИЛТ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 7: ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧ” ГЭСЭН НЭР ТОМЬЁОЛЛЫГ ТОДОРХОЙ БОЛГОХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 8: ХҮҮХДИЙН ЯСЛИ, ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ, ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ӨРГӨЖҮҮЛЭХ

АРГА ХЭМЖЭЭ 9: БОДЛОГЫН ШИЙДВЭР, ХӨТӨЛБӨР, ТӨСЛҮҮДИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХҮЙСЭЭР АНГИЛСАН МЭДЭЭЛЛИЙН САНГ БИЙ БОЛГОХ, ЭМЭГТЭЙ БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙН БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХ, ХОЛБОГДОХ СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЛИЙГ БИЙ БОЛГОХ

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

“Эмэгтэйчүүд улс нийгэмдээ хөдөлмөр эрхэлж баялаг бүтээхийн зэрэгцээ гэр бүлээ асран хамгаалж, үр хүүхдээ өсгөн хүмүүжүүлж, улсын болон өрхийн эдийн засагт ихээхэн хувь нэмэр оруулсаар ирсэн...”